

Miljø- klimamål, Lyngstad Arkitekter AS

Kontorets ledelse og ansatte har kunnskap om de globale miljø- og klimautfordringene og ønsker å bidra til at utviklinga går i en mer bærekraftig retning.

Vi er av den oppfatning at slagordet «tenke globalt og handle lokalt» er en fornuftig tanke å ha som basis for vår virksomhet.

Vi mener at generell kunnskap og bevissthet om klima- og miljøspørsmål er viktigere enn detaljerte regler og bestemmelser.

Det er naturlig å dele firmaets miljø- og klimaprofil i to:

- Kontorets drift
- Kontorets prosjekt

Miljø- og klimamål, kontorets drift

Miljø- og klimamål for kontorets interne drift kan deles i følgende tema:

Innkjøpspolitikk

- Behovsvurdering
- Etterspørre om leverandører er miljøfyrtårn eller har annen relevant sertifisering
- Kjøpe svanemerka eller andre miljømerkede produkt

Transport/reiser

- Flyreiser vil variere fra år til år avhengig av hvor vi har oppdrag, men prosjekteringsmøter kan i stor grad erstattes med videokonferanser/nettmøter
- Fysiske kurs/seminarer kan bli erstattet med nettkurs/webinar når det er mulig
- Ved reiser til Trondheim prioriteres togtransport
- Antall km/drivstofforbruk avhenger av hvor prosjektene befinner seg. Bilkjøring kan bli redusert ved bruk av nettmøter/telefonmøter.
I forbindelse med samarbeidsprosjekt med rådgivende ingeniørfirma legges det opp til samkjøring
- Ved transportbehov i nærområdet kan kontorets sykler benyttes
- Kontorets beliggenhet, midt i Steinkjer sentrum, bidrar til at de fleste daglige ærend kan utføres uten bruk av transportmiddel

Avfallshåndtering

- Kontoret har to 240 liters avfallsbeholdere. En for papir og en for restavfall
- Vi har merke på postkassen om at vi ikke ønsker uadressert reklame
- Som bedrift får vi ingen egen beholder for matavfall, men avfallet utgjør ingen stor mengde og begrenser seg til en gjenglemt matpakke i ny og ne
- Glass leveres i glasskontainer 100 m fra kontoret

- Brukte lysstoffrør leveres inn ved kjøp av nye
- Brukte batteri samles og leveres
- Plastikk samles og leveres for seg
- Pant leveres
- Toner blir tatt i retur av leverandør som selv er Miljøfyrtårn
- Farlig avfall (spraybokser o.l.) leveres til godkjent mottak

Arbeidsmiljø

Kontorets arbeidsmiljø styres med bakgrunn i gjeldende lover og forskrifter og i kontorets HMS-plan. Det legges vekt på trivsel og humor i hverdagen. Et godt sosialt miljø påvirker sykefraværet.

Vi har månedlige møter med prosjektgjennomgang, der hver enkelt oppgir den arbeidsmengden de tror de har for kommende måned. Dette gir oversikt over hvem som har kapasitet til nye oppdrag. Vi skal alltid prøve å tilpasse oppdragsmengden slik at den totale arbeidsbelastning blir god for den enkelte ansatte.

Energiforbruk

Energiforbruket er knytta til drift av kontorets datamaskiner og annet kontorutstyr, belysning og oppvarming.

Kontorbyggets eier har i 2017 oppgradert bygget med tilleggisolering av yttervegger og utskifting av samtlige ytterdører og vindu.

Energiforbruket vårt er nå på et så lavt nivå som vi ønsker å opprettholde.

Papirforbruk

Lyngstad Arkitekter AS benytter svanemerka papir.

Det store innsparingspotensialet er allerede gjennomført ved at anbudsbeskrivelser og tilhørende tegningsunderlag sendes elektronisk.

Rapporter og lignende skal skrives ut tosidig. Vi skal ha et bevisst forhold til papirforbruket og redusere unødvendige utskrifter.

Miljø- og klimamål, kontorets prosjekt

Lyngstad Arkitekter AS har som målsetting at de oppdragene vi påtar oss og leverer i minst mulig grad skal ha negative konsekvenser for miljø og klima.

Lyngstad Arkitekter AS utfører oppdrag både innafor overordna planlegging, reguleringsplaner, stedsutvikling, mulighetsstudier og konkrete byggeprosjekt.

De tre forskjellige hovedgruppene av oppdrag (arealplan, byggprosjektering og landskap) har ulike tema som er relevante i forhold til miljø- og klimaspørsmål.

Overordna mål

Estetikk

Vi er av den oppfatning at det estetiske miljøet er en del av det samla miljøbegrepet og legger vekt på å skape menneskevennlige bygningsvolum og urbane uterom.

Universell utforming

Sikre alle tilgang og like muligheter til bruk, så langt det lar seg gjøre. Utføres på en måte som ivaretar høy estetisk kvalitet, i tillegg til merverdier for biologisk mangfold og overvannshåndtering om mulig / hensiktsmessig. Ta hensyn til allergikere i valg av vegetasjon.

Stedet som utgangspunkt

Ta utgangspunkt i stedets kvaliteter og egenart. Bevare verdifull natur i så stor grad som mulig.

Folkehelse

Tilrettelegge for fysisk aktivitet og tilgjengeliggjøre blågrønne strukturer. Grønnstruktur synlig fra vindu og tilgjengelig for opphold om mulig.

Arealplan

I forbindelse med arealplanlegging vil følgende tema være i fokus:

Jordvern

I forbindelse med planlegging av infrastruktur og utbyggingsareal er det ei målsetting å ta vare på mest mulig dyrka og dyrkbar jord.

Grønne strukturer

I urbaniserte områder skal det legges til rette for sammenhengende grønne strukturer for rekreasjon og biologisk mangfold.

Urbanisering

For å unngå nedbygging av dyrka og dyrkbar jord og samtidig redusere behovet for privatbilisme er det et virkemiddel å fortette eksisterende byer og tettsteder.

Samtidig er det behov for videreutvikling av landsbygda for å ta vare på naturressurser, kulturlandskap, verdifulle sosiale strukturer og levende bygdesamfunn.

Ras og flom

Faren for ras og flom blir stadig større pga. klimaendringene. Dette medfører behov for større aktsomhet og risikoanalyser i forbindelse med lokalisering av ulike utbyggingstiltak.

Overvannshåndtering

Ekstrem nedbør setter nye krav til overvannshåndtering. F.eks. i form av blå-grønne strukturer, grønne takflater, fordrøyningsbasseng o.l. Dimensjonering av tekniske løsninger ivaretas av RIVA.

Lokalisering / transportbehov

Plassering av arbeidsplasser, boliger og ulike fellesfunksjoner påvirker behovet for privatbilkjøring og muligheten for effektive kollektivtilbud. Det prioriteres utbygging langs eksisterende infrastruktur (båndby).

Støy

Støy må vurderes i forhold til lokalisering av støyende aktiviteter og i forhold til lokalisering av boliger, barnehager, skoler m.m. i forhold til eksisterende støykilder.

Byggprosjektering

Offentlige lover og forskrifter er i stadig utvikling. Krav og anbefalinger knytta til miljø- og klimafaktorer skjerpes hver gang. For fremtidige prosjekt vil teknisk forskrift, TEK 17 bli lagt til grunn. Når det gjelder innemiljø i bygg med arbeidsplass, gjelder i tillegg arbeidsmiljøloven.

I tillegg til krav i lover og forskrifter ønsker vi å ha fokus på følgende tema:

Energi

Så lenge nye bygninger er prosjektert iht. gjeldende lover og forskrifter, vil de ha et relativt lavt energibehov. I enkelte tilfeller kan det dukke opp tiltakshavere som er interessert i å gjøre bygningene enda mer energieffektive. I forbindelse med oppstart av nye prosjekt skal Lyngstad Arkitekter AS avklare om tiltakshaver er motivert for alternative energiløsninger.

Når det gjelder alternative energikilder, skal Lyngstad Arkitekter AS ha tilstrekkelig kunnskap til å kunne delta i diskusjonen om energikilder. I større prosjekt er det rådgivende ingeniør i EL og VVS som foretar nødvendige beregninger og tilrådning, evt. en egen energirådgiver.

Arealbruk

Ved prosjektering skal det etterstrebtes en nøktern arealbruk, uten at det går på bekostning av prosjektets kvaliteter og funksjonelle krav.

Reduserte arealer fører til mindre materialbruk og lavere miljøbelastning.

Materialvalg

Ved valg av byggematerialer er det en rekke faktorer som må vurderes:

- levetid
- klimabelastninger knytta til produksjon (f.eks. produksjon ved hjelp av kullkraft/atomkraft)
- Klimabelastninger knytta til riving/destruksjon
- I enkelte prosjekt er det aktuelt å sette opp et regnskap som viser prosjektets CO₂-avtrykk. Dette vil bli ivaretatt av eksterne spesialrådgivere.

Generelt er vi av den oppfatning at miljø- og klimamål knytta til materialer må styres gjennom krav til produsentene av materialene. Det er produsentene som har mulighet til å dokumentere energibruk i produksjon og evt. innhold av giftige råstoff.

Gjenbruk

Opp gjennom historien har f.eks. murstein og trematerialer blitt gjenbrukt i stor grad. Gjenbruk av bygningsmaterialer kan bidra til redusert klimabelastning, men stadig skjerpede krav til energibruk og bygningsfysiske tiltak gjør gjenbruk mindre aktuelt.

Oppgradering/etterisolering av eksisterende bygningsmasse kan forlenge byggets levetid.

Landskap

Blågrønne strukturer

Den flerfunksjonelle blågrønne strukturen innehar både sosiale, økologiske og tekniske funksjoner og verdier og kan derfor sies å være bærekraftig. Planlegg vegetasjonsbruken og overvannshåndteringen på en måte som bidrar til verdier innenfor alle de tre dimensjonene. Eksempelvis overvannshåndteringen som bidrar til økt biologisk mangfold og opplevelsesverdier.

Vegetasjon og artsvalg

Stedegen vegetasjon eller arter som ikke truer den stedlige naturen. Fremme biologisk mangfold og velge pollinatorvennlige arter. Bruk vegetasjon til å oppnå estetikk, årstidsvariasjon og som gir frukt og bær. Plantevalget må være tilpassa den forventede bruken.

Det registreres og fjernes eventuelle uønskede arter.

Terrengforming og massebalanse

Terrengbearbeiding bør ha som mål å oppnå massebalanse innad på tomta. Forming av terrenget må ivareta både estetikk og funksjon, samt ta hensyn til omkringliggende landskap.

Naturen som forbilde

Se til naturens systemer for f.eks. håndtering av overvann, rensing av luft og vann etc.

Materialer

Valg av materialer må være tilpasset bruk, forventet slitasje. Estetikk, funksjonalitet og holdbarhet er viktige kvaliteter. Vurder om det er aktuelt å bruke materialer som er typisk for stedet.